

بسم الله الرحمن الرحيم

جوانان عاشورایی

«سیری در زندگانی شهنشیت حضرت ابوالفضل (ع)»

نویسنده و پژوهشگر: افسانه کیان مهر (دانشیار)

انتشارات ایتین

سرشناسه: کیان مهر، افسانه؛ ۱۳۵۳..

عنوان و نام پدیدآور: جوانان عاشورایی، سیری در زندگانی و شخصیت حضرت ابوالفضل (ع)، نویسنده و پژوهشگر؛ افسانه کیان مهر (خوال)

مشخصات ظاهری: ۱۴۹ص

مشخصات نشر: اندیمشک: ایرترین، ۱۳۹۷

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۱۴-۲۹۰۲

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: AbbasibnAli. ۶۴۷-۶۸۰

موضوع: عباس بن علی، (ع)، ۲۶؟-۶۱ق

موضوع: Karbala. Battle of Karbala. Iraq. ۶۸۰

موضوع: واقعه کربلا ۶۱ق

موضوع: Tenth of Muharram

موضوع: عاشورا

رده بندی دیویی: ۹۵۳۷/۲۹۷

رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۷ ک ۲/۴/۲ Bp

شمار کتابخانه ملی: ۵۱۴۰۷۶۷

عنوان و نام پدیدآور: جوانان عاشورایی، سیری در زندگانی و شخصیت حضرت ابوالفضل (ع)، نویسنده و پژوهشگر؛ افسانه کیان مهر (خوال)

نویسنده و پژوهشگر؛ افسانه کیان مهر (خوال)

مشخصات نشر: اندیمشک: ایرترین، ۱۳۹۷

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۷

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

ناظر فنی: لیلی صابری نژاد

طراح جلد: جلال صابری نژاد

صفحه آرای: جلال صابری نژاد

حق چاپ برای مؤلف و نشر ایرترین محفوظ است.

IBSN: 978-600-8414-290-2

خوزستان: اندیمشک: پاساژ وفایی، دفتر مرکزی انتشارات ایرترین.

شماره های تماس: ۰۹۱۶۷۲۵۶۰۱۲-۰۹۳۵۳۸۰۳۴۳۲

EritrinBook@gmail.com

۹.....	پیشگفتار
۱۱.....	چکیده

فصل اول کلیات و مفهوم شناسی

۱۵.....	مقدمه
۱۶.....	مفهوم شناسی:
۱۸.....	ابوالفضل:
۱۹.....	ابوالفضل در لغت:
۱۹.....	ابوالفضل در اصطلاح:
۱۹.....	عباس در لغت:
۲۰.....	عباس در اصطلاح:
۲۱.....	سیره:
۲۱.....	سیره در لغت:
۲۳.....	سیره در اصطلاح:
۲۴.....	اهل بیت:
۲۴.....	اهل بیت در لغت:
۲۴.....	اهل بیت در اصطلاح:
۲۶.....	کاربرد اهل بیت در قرآن:
۲۷.....	کاربرد فضل در آیات قرآن کریم:

فصل دوم عظمت آثار و صفات حضرت

۲۹.....	ابوالفضل «علیه السلام»
۳۱.....	خصوصیات شخصیتی حضرت ابوالفضل
۳۲.....	الف: کنیه‌ها
۳۳.....	ب: القاب
۴۰.....	اوج وفاداری
۴۲.....	جایگاه حضرت ابوالفضل (ع) در گفتار معصومان

۴۶	طلوعی غروب آفرین .....
۴۸	معرفی شخصیت‌های عاشورا .....
	فصل سوم نگاهی به شخصیت و عملکرد حضرت ابوالفضل «علیه السلام»
۶۱	ولادت و نام گذاری .....
۶۳	کودکی و نوجوانی .....
۶۴	شرکت در جنگ‌ها، نمونه‌های بارزی از شجاعت حضرت ابوالفضل .....
۶۹	دوشادوش امام حسن (ع): .....
۷۰	یاور وفادار امام حسین (علیه السلام): .....
	فصل چهارم جوانان و قیام عاشورا
۷۵	نهضت عاشورا .....
۷۷	ویژگی‌های الگویی جوانان عاشورایی .....
۷۸	ویژگی جوانان و نوجوانان در واقعه کربلا .....
۸۱	برجستگی‌های شخصیتی جوانان کربلا .....
۸۸	شرح حال برخی از جوانان و نوجوانان کربلا .....
۹۷	کودکان و نوجوان در واقعه عاشورا .....
۱۰۳	نقش کودکان و نوجوانان در نهضت حسینی علیه السلام .....
۱۰۴	ویژگی‌های الگویی کودکان و نوجوانان عاشورایی .....
۱۰۸	الگوگیری نوجوان امروز از نوجوان عاشورایی .....
۱۰۹	ویژگی‌های جوان عاشورایی .....
۱۱۵	عوامل پایداری و جاودانگی نهضت عاشورا .....
۱۱۶	درآمدی بر طرح موضوع .....
۱۱۸	معیار جاودانگی‌ها .....
۱۱۹	اصالت و دوام حق .....
۱۲۱	عوامل مؤثر در تکوین پایداری و جاودانگی نهضت امام حسین (ع) .....
۱۳۶	قیام برای خدا، توصیه و موعظه الهی است .....
۱۴۸	منابع: .....

پیشگفتار

با توجه به روایاتی که در شأن حضرت عباس (ع) از ائمه علیهم السلام رسیده و در آن به ایثار و فداکاری در راه امام خویش تصریح شده است، به روشنی، فضیلت و مقام آن بزرگوار آشکار می شود. حضرت عباس (ع) فرزند کسی است که آیه «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ» بقره ۲۰۷ در شانس نازل شد و از سلاله دودمانی است که اسوه ایثار و از خود گذشتگی بودند و سوره هل آتی، در شأن ایثار ایشان نازل شده است.

فداکاری، ایثار و جانبازی در دین اسلام و مکتب اهل بیت علیهم السلام از جایگاه ویژه ای برخوردار است؛ به طوری که امیر مؤمنان در جایی ایثار را برترین فضیلت اخلاقی می داند. در جایی دیگر، حضرت علی (ع) ایثار را بالاترین عبادت معرفی می نماید و در روایتی دیگر غایت و هدف تمام مکارم اخلاقی را ایثار و از خود گذشتگی می داند.

حضرت علی (ع) در قسمتی از نامه حور، به حارث همدانی می فرماید: «بدان که برترین مؤمنان کسی است که در گذشتن از جان و خانواده و مال خویش از دیگر مؤمنان برتر باشد».

حال در اینجا این سؤال مطرح می شود که مگر سایر شهیدان از جان خود نگذشتند، پس چه چیزی حضرت عباس را از سایر شهیدان متمایز می سازد؟

جواب این است که معرفت حضرت عباس (ع) از همه شهیدان بالاتر و اطاعتش از امام خویش، کامل تر بود.

بر اساس دیدگاه اسلام و مکتب اهل بیت (ع) آنچه اعمال نیک را از یکدیگر متمایز می سازد و ارزش اعمال را متفاوت می کند، همان معرفت و بینش و نیت شخص است و کلام پیامبر اسلام (ص) که فرمود: «ضَرْبَةُ عَلِيٍّ يَوْمَ الْخَنْدَقِ أَفْضَلُ مِنْ عِبَادَةِ الثَّقَلَيْنِ» شاید ناظر به این معنا باشد.

آری حضرت عباس (ع) با کمال معرفت در راه دین و امام خویش جانبازی نمود و مراحل کمال و تعالی را طی کرد. در این کتاب کوشش نموده‌ام در مورد آثار تربیتی عاشورا تحقیق نمایم گردآوری مطالب ذیل در مورد جوانان عاشورا و شخصیت معنوی حضرت ابوالفضل (ع) شده‌ام که در چهار فصل تقدیم حضورتان می‌گردد، امید آنکه مورد قبول حق تعالی گردد.

www.ketab.ir

قیام عاشورا یکی از مهم‌ترین پدیده‌های تاریخ اسلام و تاریخ بشر به حساب می‌آید و همان طور که از بعد تاریخی از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است از بعد تربیتی نیز اهمیت بسزایی دارد جمع‌آوری مطالب با رجوع به کتابخانه و سایت‌های مختلف بوده و شرح آن به صورت توصیفی - اسنادی می‌باشد. کلیه مطالبی که طی این مراحل جمع‌آوری شده، در چهار فصل آورده شده است: فصل اول با عنوان کلیات و مفهوم شناسی که در این فصل ضمن بیان کلیاتی پیرامون تحقیق، در بحث مفهوم شناسی به شرح واژگان پُرکاربرد این رساله در حوزه‌ی لغت و اصطلاح پرداخته‌ایم. در فصل دوم کتاب بررسی ابعاد شخصیتی حضرت ابوالفضل علیه‌السلام نام گرفته است؛ به تشریح ولادت، القاب، ویژگی‌ها، مقامات و... پرداخته شده و از نسب شریف آن حضرت مطالبی عنوان گردیده است و در آخر فصل صحنه‌ی شهادت آن بزرگ پرچم‌دار تاریخ و باوفاترین دنیا به تصویر کشیده شده است. فصل سوم، نگاهی به شخصیت و عملکرد حضرت عباس (علیه السلام) می‌باشد که در این فصل در مورد ارتباط شناسی قرآن و اهل بیت (علیهم السلام)، بحث شده و از ارزش شناخت اهل بیت (علیهم السلام) سخن به میان آوردیم. سپس معادله‌ی از عمل به تعالیم قرآنی را در اصحاب کساء بررسی کرده و به این نتیجه رسیده‌ایم که چون حضرت ابوالفضل (علیه السلام) نیز از این خانواده‌ی شریف است، او نیز مانند آن‌ها است و می‌توان آن‌ها را به عنوان الگوی قرآنی نام برد.

در فصل چهارم با عنوان جوانان و عاشورایی در آئینه‌ی روایات و زیارات؛ گفتار معصومین (علیهم السلام) در مورد حضرت ابوالفضل العباس (ع) که بیانگر فضایل و خصوصیات اخلاقی برتر ایشان می‌باشد را بیان داشته و پس از آن زیارت‌هایی که در آن‌ها از حضرت ابوالفضل (ع) یاد شده است را عنوان کرده‌ایم.

امید است این اثر کوچک مورد قبول حضرت بقیه الله الأعظم حج بن الحسن العسکری (عجل الله تعالی فرجه الشریف) قرار گیرد.

«أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَى مَا أَنْهَاكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ»^۱ من قصدی جز اصلاح (جامعه) تا آنجا که بتوانم، ندارم و توفیق من جز به یاری خدا نیست. بر او توکل کرده‌ام و به سوی او باز می‌گردم.»

www.ketab.ir